



ต้นทุนและผลตอบแทนการปลูกส้มของเกษตรกรสวนส้ม อำเภอคลองขลุง จังหวัดกำแพงเพชร
Cost and Return of Tangerine Production in Khlong Klung District,
Kamphaengphet, Thailand

ประพล จิตคติ¹ จารุวรรณ อิมสุวรรณ² สุปัตรา บัวประเสริฐ,³ สุนิษา บางทอง⁴ พัชรินญา จันธง⁵
และพรพรรณณี คมประหลาด⁶

Praphol Chitkati¹, Jaruwat Imsuwan², Supattra Buaprasert³, Sunisa Bangtong⁴,
Puchcharinya Janthong⁵ and Pornpannee Compard⁶

¹ อาจารย์ที่ปรึกษางานวิจัย

^{2, 3, 4, 5, 6} บธ.บ (การเงินและการธนาคาร) มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ 1) ศึกษาต้นทุนในการปลูกส้มของเกษตรกรสวนส้มในอำเภอ คลองขลุง จังหวัดกำแพงเพชร 2) ศึกษาผลตอบแทนการปลูกส้มของเกษตรกรสวนส้มในอำเภอคลองขลุง จังหวัดกำแพงเพชร ประชากรที่ใช้ คือ เกษตรกรที่ปลูกส้ม จำนวน 5 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสัมภาษณ์ ผลการวิจัย พบว่า 1) เกษตรกรผู้ปลูกส้มมีสินทรัพย์รวมเฉลี่ย 6,101,380 บาท มีรายได้รวมเฉลี่ย 2,345,000 บาท มีต้นทุนการผลิตรวมเฉลี่ย 796,836 บาท กำไรสุทธิเฉลี่ย 909,097.5 บาท ราคาขายเฉลี่ย 35 บาทต่อกิโลกรัม ต้นทุนรวมต่อหน่วยเฉลี่ย 109.98 บาทต่อกิโลกรัม กำไร(ขาดทุน)ต่อหน่วย -74.98 บาท 2) เกษตรกรผู้ปลูกส้มมีอัตราผลตอบแทนจากการลงทุน(ROI) 21.53% อัตราผลตอบแทนจากส่วนของผู้ถือหุ้น(ROE) 24.78% และมีระยะเวลาคืนทุน 4.64 ปี
คำสำคัญ: ต้นทุน / ค่าใช้จ่าย / ผลตอบแทน

Abstract

The research objectives were study costs and returns of tangerine production in Khlong Klung district Kamphaeng Phet, Thailand. The instrument of this research was used as an in-depth interview with 5 farmers. The results were found 1) The assets total average is 6,101,380 baht; production cost average is 796,836 baht; net profit average is 909,097.5 baht; selling price average is 35 baht per kilogram; total cost per unit average is 109.98 baht per kilogram and total profit (loss) per unit -74.98 baht 2) The return on investment (ROI) is 21.53%; return on equity (ROE) is 24.78% and payback period is 4.64 years.

Keywords: Costs / Expenses / Return

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ส้มได้มีการปลูกมานานหลายพันปีมาแล้วเชื่อกันว่า ส้มมีหลายชนิด (Species) ที่อยู่ในสกุลซิทรัส เป็นพืชที่มีถิ่นกำเนิด หรือเป็นพืชท้องถิ่นดั้งเดิมในเขตร้อน และเขตกึ่งร้อนของทวีปเอเชีย และกลุ่มเกาะมลายู ในประเทศไทยไม่มีหลักฐานปรากฏชัดว่า มีการปลูกส้มกันมาตั้งแต่เมื่อใด พบแต่เพียงรายงาน ซึ่งมีต้นฉบับเป็นภาษาฝรั่งเศส แปลและจัดพิมพ์เป็นภาษาอังกฤษ เมื่อ พ.ศ. 2236 หรือกว่า 300 ปีมาแล้ว ที่กล่าวถึงส้มชนิดต่าง ๆ 3 ชนิด คือ ส้มโอ ส้มแก้ว และมะกรูด สำหรับส้มเขียวหวานนั้น ไม่ทราบประวัติที่ชัดเจน มีข้อสันนิษฐานว่า อาจเกิดจากการเพาะเมล็ด และขยายพันธุ์จากส้มแก้ว หรือเกิดจากพันธุ์ที่ชาวจีนนำเข้ามาปลูกในภาคกลางเมื่อประมาณร้อยกว่าปีมาแล้ว ต่อมาจึงมีการนำไปกระจายปลูกในภาคอื่น ๆ และเรียกกันว่า ส้มเขียวหวาน เพราะเมื่อผลส้มสุกหรือแก่จัดแล้วส่วนเปลือกยังคงมีสีเขียวแต่มีรสชาติหวานเป็นลักษณะของส้มทั่วไป ที่ปลูกในภาคกลาง หรือในพื้นที่ที่อุณหภูมิไม่เย็นจัด (สารานุกรมไทยสำหรับเยาวชน, ม.ป.ป)



สภาพปัญหาการปลูกส้มในจังหวัดกำแพงเพชร คือ พื้นที่ปลูกในปัจจุบันการปลูกส้มในที่ลุ่ม ซึ่งมักมีสภาพดินเป็นดินเหนียว มีระดับน้ำใต้ดินสูง เนื่องจากเป็นพื้นที่ ที่อยู่ใกล้แหล่งน้ำตามธรรมชาติ เช่น แม่น้ำ คู คลอง เกษตรกรจึงมักนิยมปลูกแบบยกร่อง มีการปรับพื้นที่ปลูก ให้มีความสูงต่ำสม่ำเสมอ มีการวิเคราะห์โครงสร้างของดิน ความอุดมสมบูรณ์ เพื่อปรับปรุงคุณภาพของดิน ตั้งแต่เมื่อแรกเตรียมดินเพื่อการปลูก และตลอดระยะเวลาของการปลูก (สารานุกรมไทยสำหรับเยาวชน, ม.ป.ป) จังหวัดกำแพงเพชรมีพื้นที่ปลูกส้มจำนวน 3,095 ไร่ ซึ่งจะปลูกใน 8 อำเภอ ดังนี้

ตาราง 1 พื้นที่การปลูกส้มในจังหวัดกำแพงเพชร

อำเภอ	จำนวนพื้นที่ (ไร่)
คลองขลุง	1,503
บึงสามัคคี	825
ชาณุวรลักษบุรี	310
ทรายทองวัฒนา	253
พรานกระต่าย	150
เมืองกำแพงเพชร	30
ไทรงาม	20
คลองลาน	4
รวม	3,095

(ที่มา: ดัดแปลงจากประชาชาติธุรกิจ, 2561)

โดยเกษตรกรที่ปลูกหากเป็นคนในพื้นที่จะปลูกประปราย ตลาดหลักยังคงเป็นภายในจังหวัดเท่านั้น สำหรับคนนอกพื้นที่ที่เข้ามาปลูกมีจำนวนไม่มาก แต่ปลูกในปริมาณมาก พื้นที่เยอะ เช่น อ.คลองขลุง บางรายปลูกเป็นร้อยไร่ ซึ่งจะมีพ่อค้ามารับซื้อถึงที่ จะเป็นลักษณะของการสั่งซื้อไว้ล่วงหน้า ส่วนใหญ่จะส่งไปตลาดสี่มุมเมือง ตลาดไท หรือในกรุงเทพฯ แต่ยังไม่มีการส่งออกต่างประเทศ ซึ่งปัจจุบัน ส้มไม่ใช่พืชเศรษฐกิจของกำแพงเพชรแล้ว มีเกษตรกรเพียงไม่กี่รายที่ทำแล้วได้ผลดี เนื่องจากมีทุน และมีการติดต่อพ่อค้ามารับซื้อถึงสวน ซึ่งมีจำนวนน้อยรายมาก ขณะที่รายเล็กก็อยู่ไม่ได้ เพราะขณะนี้ราคาหน้าสวนไม่ถึง 30 บาท/กก. ส่วนราคาตลาดประมาณ 35 บาท/กก. ต้นทุนการปลูกสูง และตลาดไม่ชัดเจน ต้องใช้เวลาอย่างน้อย 3-4 ปี ผู้ประกอบการธุรกิจสวนส้มไม่ทราบต้นทุนที่แท้จริง ทำให้เกิดธุรกิจล้มละลายไปหลายเจ้า และไม่ทราบว่าผลตอบแทนที่ได้รับจะคุ้มกับการลงทุนหรือไม่ (ประชาชาติธุรกิจ, 2561)

ดังนั้น การศึกษาต้นทุนและผลตอบแทนจากการปลูกส้มของเกษตรกร เป็นสิ่งสำคัญที่จะส่งผลให้เกษตรกรสามารถพิจารณาการลงทุนในธุรกิจสวนส้มและยังทราบวิธีการหลีกเลี่ยงปัญหาการขาดทุนในระยะยาวและการวางแผนการลงทุนในอนาคตต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาต้นทุนในการปลูกส้มของเกษตรกรสวนส้มในอำเภอคลองขลุง จังหวัดกำแพงเพชร
2. เพื่อศึกษาผลตอบแทนของการปลูกส้มที่เกษตรกรสวนส้มในอำเภอคลองขลุง จังหวัดกำแพงเพชร

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยเรื่อง ต้นทุนและผลตอบแทนการปลูกส้มของเกษตรกรสวนส้ม อำเภอคลองขลุง จังหวัดกำแพงเพชร ได้กำหนดขอบเขตของการวิจัย ดังนี้

ขอบเขตเนื้อหา

ในการวิจัยในครั้งนี้ศึกษาต้นทุนการปลูกส้ม ประกอบด้วย ต้นทุนคงที่ ต้นทุนผันแปร ต้นทุนการผลิต รายได้ กำไร อัตราผลตอบแทนจากการลงทุน(ROI) อัตราผลตอบแทนจากส่วนของเจ้าของ(ROE) ระยะเวลาคืนทุน



(PB) แสดงอัตราผลตอบแทนถัวเฉลี่ย (ARR) แสดงดัชนีแสดงความสามารถในการทำกำไร (PI) แสดงมูลค่าปัจจุบันสุทธิ (NPV)

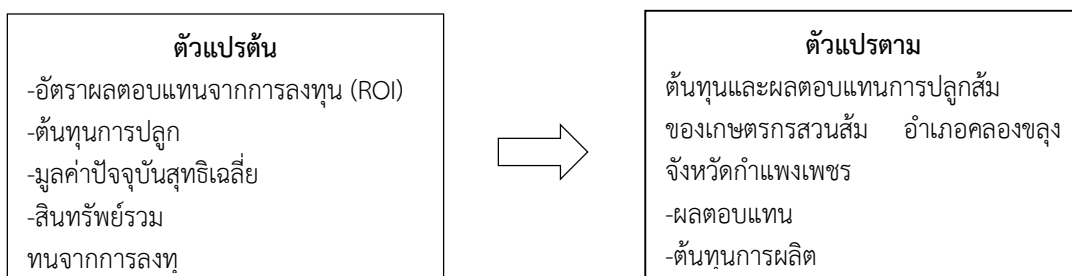
ขอบเขตประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้ให้ข้อมูล คือ เกษตรกรผู้ปลูกส้ม จำนวน 5 คน ในพื้นที่อำเภอคลองขลุง จังหวัดกำแพงเพชร

ขอบเขตพื้นที่

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดพื้นที่ในการศึกษาเฉพาะสวนส้มที่มีพื้นที่เพาะปลูกไม่เกิน 50 ไร่ ในพื้นที่อำเภอคลองขลุง จังหวัดกำแพงเพชร ซึ่งพบเพียง 5 ราย

กรอบแนวคิดการวิจัย



ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการดำเนินงานวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการ ศึกษาต้นทุนและผลตอบแทนของสวนส้ม อำเภอคลองขลุง จังหวัดกำแพงเพชร มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาต้นทุนและค่าใช้จ่ายการปลูกส้ม และศึกษาการลงทุนและผลตอบแทนของการปลูกส้มของเกษตรกรสวนส้ม อำเภอคลองขลุง จังหวัดกำแพงเพชร ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดวิธีดำเนินการวิจัย ดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ในการศึกษาสวนส้มครั้งนี้ผู้ให้ข้อมูล คือ เกษตรกรผู้ปลูกส้ม จำนวน 5 คน พื้นที่เพาะปลูกไม่เกิน 50 ไร่ ในพื้นที่อำเภอคลองขลุง จังหวัดกำแพงเพชร

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ การแบบสัมภาษณ์เจาะจง ที่ใช้เพื่อศึกษาวิจัยมีทั้งหมด 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป และข้อมูลด้านการปลูกส้ม มีคำถาม 12 ข้อ

ตอนที่ 2 ข้อมูลด้านต้นทุนและผลตอบแทนต่อการปลูกส้ม มีคำถาม 3 ข้อ

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมด้านต้นทุนและผลตอบแทนต่อการปลูกส้ม จังหวัดกำแพงเพชร

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ระหว่างเดือนมกราคม - เมษายน ระยะเวลา 4 เดือน 16 สัปดาห์

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์รายได้จากการทำสวนส้ม
2. การวิเคราะห์ต้นทุนจากการทำสวนส้มโดยจำแนกต้นทุนออกเป็น 2 ประเภท คือ ต้นทุนคงที่และต้นทุนผันแปร
3. วิเคราะห์ผลตอบแทนการลงทุนจากการทำสวนส้ม โดยทำการวิเคราะห์ 7 อัตราส่วน คือ

3.1 อัตราผลตอบแทนจากการลงทุน (Return On Investment: ROI) จากการทำสวนส้มสามารถคำนวณโดยใช้สูตรได้ดังนี้

$$\text{อัตราผลตอบแทนเงินลงทุน} = (\text{กำไรสุทธิ/เงินลงทุน}) \times 100$$



3.2 อัตราผลตอบแทนจากส่วนของผู้ถือหุ้น (Return On Equity: ROE) จากการทำส่วนสั้ สามารถคำนวณใช้สูตรได้ดังนี้

$$\text{อัตราผลตอบแทนจากส่วนของผู้ถือหุ้น} = (\text{กำไรสุทธิ/ส่วนของผู้ถือหุ้น}) \times 100$$

3.3 ระยะเวลาคืนทุน (Payback Period Method: PB) จากการทำส่วนสั้ สามารถคำนวณ โดยใช้สูตรได้ดังนี้

$$\text{ระยะเวลาคืนทุน} = \text{เงินลงทุนเริ่มแรก/เงินสดรับสุทธิต่อไป}$$

เกณฑ์การพิจารณา

3.4 มูลค่าปัจจุบันสุทธิ (Net Present Value: NPV) จากการทำส่วนสั้ สามารถคำนวณโดยใช้ สูตรได้ดังนี้

กำหนดให้ R_t = กระแสเงินสดรับสุทธิแต่ละปี

t = ปีที่มีเงินสดรับสุทธิ

n = จำนวนปีที่คำนวณ

k = อัตราผลตอบแทนที่ต้องการหรือค่าของทุน (IRR)

I = เงินสดจ่ายสุทธิปีแรก

สูตรการคำนวณ

$$NPV = \sum_{t=1}^n \frac{R_t}{(1+k)^t} - I$$

3.5 อัตราผลตอบแทนจากการลงทุน (The Internal Rate of Return Method: IRR) จากการ ทำส่วนสั้ สามารถคำนวณใช้สูตรได้ดังนี้

$$\sum_{t=1}^n \frac{R_t}{(1+k)^t} = I$$

$$\text{หรือ } RT \times PVFI = I$$

3.6 อัตราผลตอบแทนถัวเฉลี่ย (ARR) เป็นการคำนวณหาผลตอบแทนจากเงินลงทุน โดยมีสูตรใน การคำนวณ

$$\text{อัตราผลตอบแทนถัวเฉลี่ย} = \text{กำไรสุทธิเฉลี่ยต่อปี} / \text{เงินทุนเฉลี่ย}$$

3.7 ดัชนีแสดงความสามารถในการทำกำไร หรือวิธีดัชนี คำนวณได้จากสูตร (PI)

$$\text{ดัชนีกำไรทุกปี} = \text{ผลรวมของค่าปัจจุบันของกระแสเงินสดรับของโครงการลงทุน} / \text{เงินลงทุน}$$

4. การวิเคราะห์จุดคุ้มทุนจากการทำส่วนสั้ ได้กำหนดให้

Q = ปริมาณขายหรือรายได้ (Number of Units)

P = ราคาขายต่อหน่วย (Selling Price per Unit)

V = ต้นทุนผันแปรต่อหน่วย (Variable Cost per Unit)

FC = ต้นทุนคงที่รวม (Total Fixed Cost)

$$Q = \frac{FC}{(P - V)}$$

ณ จุดคุ้มทุน กำไรเท่ากับศูนย์ ดังนั้นการคำนวณเพื่อหาจุดคุ้มทุนจึงเป็นการหา เท่ากับต้นทุนผันแปรทั้งหมดบวกกับต้นทุนคงที่ หรือ คำนวณรายได้ ณ จุดคุ้มทุนโดยตรงจากสมการ

$$\text{ค่าขาย} = \text{อัตราต้นทุนผันแปรต่อรายได้} + \text{ต้นทุนคงที่} + \text{กำไร}$$

5. การวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงิน

5.1 อัตราส่วนกำไรขั้นต้น (Gross Profit Margin on Sale) มีสูตรและความหมายของอัตราส่วน ดังนี้

$$\text{อัตราส่วนกำไรขั้นต้น} = \text{กำไรขั้นต้น/ยอดขาย}$$

5.2 อัตรากำไรสุทธิ (Net Profit Margin on Sale) มีสูตรและความหมายของอัตราส่วนดังนี้

$$\text{อัตรากำไรสุทธิ} = \text{กำไรสุทธิ/ยอดขาย}$$



5.3 อัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ (Return on Assets) มีสูตรคำนวณและความหมายของอัตราส่วน ดังนี้

$$\text{อัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์} = \text{กำไรสุทธิ/สินทรัพย์ที่มีตัวตน (\%)}$$

สรุปผลการวิจัย

1) ผลจากศึกษาต้นทุนและค่าใช้จ่ายในการปลูกส้มของเกษตรกรสวนส้มในอำเภอคลองขลุง จังหวัดกำแพงเพชร พบว่าต้นทุนและผลตอบแทนจากการปลูกส้มเขียวหวานของเกษตรกรสวนส้ม อำเภอคลองขลุง จังหวัดกำแพงเพชร พื้นที่ปลูกส้มเขียวหวาน น้อยกว่า 50 ไร่ จำนวน 5 คน มีการจำแนกที่ดิน เป็นที่ดินของตนเอง จำนวน 3 คน เช่าที่ดินของคนอื่น จำนวน 2 คน เกษตรกรที่ปลูกส้มเขียวหวาน 11 ปีขึ้นไป โดยใช้กิ่งพันธุ์ส้มเขียวหวานไร่ 40-50 ต้น จำนวน 5 คน ราคากิ่งพันธุ์ส้มเขียวหวาน 20-30 บาท จำนวน 5 คน การใส่ปุ๋ยคอก/ไร่ 2-10 จำนวน 3 คน ราคาปุ๋ยคอก/ไร่ 2-10 บาท จำนวน 3 คน ดังแสดงในงบทางการเงิน ในตาราง 2 - 4

ตาราง 2 งบแสดงฐานะทางการเงินของเกษตรกรผู้ปลูกส้ม อำเภอคลองขลุง จังหวัดกำแพงเพชร

เกษตรกรผู้ปลูกส้ม อำเภอคลองขลุง จังหวัดกำแพงเพชร

งบแสดงฐานะทางการเงิน

ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2561

สินทรัพย์		หนี้สินและส่วนของผู้เป็นเจ้าของ	
สินทรัพย์หมุนเวียน		หนี้สิน	
เงินสด	820,000	เงินกู้ระยะยาว	800,000
รวมสินทรัพย์หมุนเวียน	820,000	รวมหนี้สิน	800,000
สินทรัพย์ไม่หมุนเวียน		ส่วนของผู้เจ้าของ	
ที่ดิน	3,876,000	ทุน	5,301,380
โรงเรือน	146,000	รวมส่วนของผู้เจ้าของ	5,301,380
รถยนต์	994,000		
รถจักรยานยนต์	55,000		
รถการเกษตรดัดแปลง	48,200		
อุปกรณ์การเกษตร	162,180		
รวมสินทรัพย์ไม่หมุนเวียน (FC)	5,281,380		
รวมสินทรัพย์ทั้งสิ้น	6,101,380	รวมหนี้สินและส่วนของผู้เจ้าของ	6,101,380

*ที่ดินอายุการใช้งาน 1แปลงจะมีอายุของต้นส้ม 15ปี ต้นทุนของที่ดินต่อปีอยู่ที่ 258,400 บาท, โรงเรือนมีอายุการใช้งาน 30 ปี มีต้นทุนต่อปีอยู่ที่ 29,200 บาท, รถยนต์มีอายุการใช้งาน 5 ปี มีต้นทุนต่อปีอยู่ที่ 198,800 บาท, รถจักรยานยนต์มีอายุการใช้งาน 30 ปี มีต้นทุนต่อปีอยู่ที่ 11,000 บาท, รถการเกษตรดัดแปลงมีอายุการใช้งาน 5 ปี มีต้นทุนต่อปีอยู่ที่ 9,640 บาทและอุปกรณ์การเกษตรมีอายุการใช้งาน 5 ปี มีต้นทุนต่อปีอยู่ที่ 32,436 บาท รวมต้นทุนคงที่(FC) ต่อปีอยู่ที่ 539,476 บาท

จากตาราง 2 งบแสดงฐานะทางการเงิน มีสินทรัพย์รวมเฉลี่ย 6,101,380 บาท เป็นสินทรัพย์หมุนเวียนเฉลี่ย 820,000 บาท สินทรัพย์ไม่หมุนเวียนเฉลี่ย 5,281,380 บาท รวมหนี้สินและส่วนของผู้เจ้าของ 6,101,380 บาท มีหนี้สินรวมเฉลี่ย 800,000 บาท ส่วนของผู้เจ้าของเฉลี่ย 5,301,380 บาท



ตาราง 3 งบกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จเกษตรกรผู้ปลูกส้ม อำเภอคลองขลุง จังหวัดกำแพงเพชร

เกษตรกรผู้ปลูกส้ม อำเภอคลองขลุง จังหวัดกำแพงเพชร

งบกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จ

สำหรับวันที่ 31 ธันวาคม 2561

รายได้จากการขาย (35x67,000 กิโลกรัม)	
รวมรายได้	2,345,000
หัก ต้นทุนขาย (VC+FC)	796,836
กำไรขั้นต้น	1,548,164
หัก ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน	309,360
กำไรจากการดำเนินงาน	1,238,804
หัก ดอกเบี้ยจ่าย (1.5%) ปี	26,674
กำไรก่อนหักภาษี	1,212,130
หัก ภาษี (25%) ปี	<u>303,032.5</u>
กำไรสุทธิ	<u>909,097.5</u>

*ต้นทุนขาย(VC) อยู่ที่ 257,360 บาท

*รวมต้นทุนคงที่(FC)ต่อปี อยู่ที่ 539,476 บาท

จากตาราง 3 งบกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จ มีกำไรขั้นต้นเฉลี่ย 1,548,164 บาท หักค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานแล้ว มีกำไรจากการดำเนินงานเฉลี่ย 1,238,804 บาท หักดอกเบี้ยจ่าย มีกำไรก่อนหักภาษีเฉลี่ย 1,212,130 บาท และหักภาษี 25% ต่อปี 303,032.5 บาท มีกำไรสุทธิเฉลี่ย 909,097.5 บาท

ตาราง 4 การคำนวณหาต้นทุน

สูตรคำนวณ	วิธีการคำนวณ	ผลการคำนวณ
ต้นทุนรวม		
ต้นทุนคงที่รวม + ต้นทุนผันแปร	5,281,380 + 796,836	6,078,216
รวม		
ต้นทุนคงที่เฉลี่ย		
ต้นทุนคงที่รวม/ปริมาณขายหรือรายได้	5,281,380/67,000	78.83
ต้นทุนผันแปรเฉลี่ย		
ต้นทุนผันแปรรวม/ปริมาณขายหรือรายได้	796,836/67,000	11.89
ต้นทุนรวมเฉลี่ย		
ต้นทุนรวม/ปริมาณขายหรือรายได้	6,078,216/67,000	90.72
ต้นทุนเฉลี่ย		
ต้นทุนคงที่เฉลี่ย+ต้นทุนผันแปรเฉลี่ย	78.83 + 11.89	90.72

จากตาราง 4 พบว่า มีต้นทุนรวม 6,078,216 บาท ต้นทุนคงที่เฉลี่ย 78.83 บาท ต้นทุนผันแปรเฉลี่ย 11.89 บาท ต้นทุนรวมเฉลี่ย 90.72 บาท ต้นทุนเฉลี่ย 90.72 บาท



2) ผลจากการศึกษาผลตอบแทนการปลูกส้มของเกษตรกรสวนส้มในอำเภอคลองขลุง จังหวัดกำแพงเพชร พบว่า เกษตรกรผู้ปลูกส้มมีอัตราผลตอบแทนจากการลงทุน (ROI) 21.53% อัตราผลตอบแทนจากส่วนของผู้ถือหุ้น (ROE) 24.78% และมีระยะเวลาคืนทุน 4.64 ปี ดังแสดงในตาราง 5 - 6

ตาราง 5 คำนวณหาอัตราผลตอบแทน

สูตรคำนวณ	วิธีการคำนวณ	ผลการคำนวณ
อัตราผลตอบแทนจากการลงทุน (ROI)		
(กำไรสุทธิ/เงินลงทุน) × 100	(909,097.5/6,101,380) × 100	14.90%
อัตราผลตอบแทนจากส่วนของผู้ถือหุ้น (ROE)		
(กำไรสุทธิ/ส่วนของผู้ถือหุ้น) × 100	(909,097.5/5,301,380) × 100	17.15%
ระยะเวลาคืนทุน (PB)		
เงินลงทุนเริ่มแรก/เงินสดรับสุทธิต่อไป	6,101,380/1,313,704	4.64 ปี
แสดงอัตราผลตอบแทนถัวเฉลี่ย (ARR)		
กำไรสุทธิเฉลี่ยต่อปี/เงินทุนเฉลี่ย	1,313,704/6,101,380	0.22
แสดงดัชนีแสดงความสามารถในการทำกำไร (PI)		
ผลรวมของค่าปัจจุบันของกระแสเงินสดรับ/ เงินลงทุน	1,313,704/6,101,380	0.22
แสดงมูลค่าปัจจุบันสุทธิ (NPV)		
มูลค่าปัจจุบันสุทธิของกระแสเงินสดรับสุทธิ -เงินลงทุนเริ่มแรก	1,313,704 - 6,101,380	-4,787,767 บาท

จากตาราง 5 อัตราผลตอบแทนจากการลงทุนมีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 14.90% อัตราผลตอบแทนจากส่วนของผู้ถือหุ้นมีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 17.15% ระยะเวลาคืนทุนมีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 4.64 ปี อัตราผลตอบแทนถัวเฉลี่ยมีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 0.22 ดัชนีแสดงความสามารถในการทำกำไรมีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 0.22 มูลค่าปัจจุบันสุทธิมีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ -4,787,767 บาท

ตาราง 6 จุดคุ้มทุนและอัตราส่วนทางการเงิน

สูตรคำนวณ	วิธีการคำนวณ	ผลการคำนวณ
แสดงจุดคุ้มทุน		
ต้นทุนคงที่รวม/(ราคาขายต่อหน่วย-ต้นทุน ผันแปรต่อหน่วย)	5,281,380/35	1,375,359.38
แสดงอัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น		
(หนี้สินทั้งหมด/ส่วนของผู้ถือหุ้น) × 100	800,000/5,301,380 × 100	15.09%
แสดงอัตราส่วนกำไรขั้นต้น		
(กำไรขั้นต้น/ยอดขาย) × 100	(2,087,640/2,345,000) × 100	89.03%
แสดงอัตรากำไรสุทธิ		
(กำไรสุทธิ/ยอดขาย)	(1,313,704/2,345,000) × 100	56.02%
แสดงอัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์		
(กำไรสุทธิ/สินทรัพย์ที่มีตัวตน) × 100	(1,313,704/5,281,380) × 100	24.87%

จากตาราง 6 จุดคุ้มทุนมีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 4,567.04 กิโลกรัม อัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้นมีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 15.09% อัตราส่วนกำไรขั้นต้นมีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 89.03% อัตรากำไรสุทธิมีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 56.02% อัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์มีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 24.87%



สรุปได้ว่า จากการวิเคราะห์ต้นทุนและค่าใช้จ่ายในการปลูกส้มของเกษตรกรสวนส้มในอำเภอคลองขลุง จังหวัดกำแพงเพชร มีต้นทุนและค่าใช้จ่ายที่ค่อนข้างสูง โดยมีต้นทุนรวม 6,078,216 บาท เนื่องจากเกษตรกรมีมูลค่าสินทรัพย์ถาวรมาก ทำให้ต้นทุนและค่าใช้จ่ายในปีแรกค่อนข้างสูง ในส่วนผลตอบแทน ในปีแรกเกษตรกรยังไม่คืนทุนเพราะมีต้นทุนที่สูงแต่จะคืนทุนในระยะเวลา 4ปี6เดือน ซึ่งเกษตรกรจะต้องขายผลผลิตส้มใน 1,375,359.38 กิโลกรัม จึงจะอยู่ในจุดคุ้มทุน โดยอัตรากำไรสุทธิจะอยู่ที่ 56.02% หากเกษตรกรจะตัดสินใจลงทุนปลูกส้มจำเป็นต้องใช้เงินลงทุนที่ค่อนข้างสูงเนื่องจากในปีแรกของการลงทุนเกษตรกรจะต้องลงทุนซื้ออุปกรณ์หลายอย่างและส้มจำเป็นต้องดูแลอย่างสม่ำเสมอจึงจะได้ผลผลิตที่ดี ซึ่งในระยะเวลา 4 ปี 6 เดือน จึงจะคืนทุน และจะได้ อัตรากำไรสุทธิ 56.02% ซึ่งมีอัตรากำไรที่สูงการทำสวนส้มจึงเหมาะแก่การลงทุนในระยะยาว

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีประเด็นสำคัญที่จะนำมาอภิปรายผล ดังนี้

1) การศึกษาต้นทุนและค่าใช้จ่ายในการปลูกส้มของเกษตรกรสวนส้มในอำเภอคลองขลุง จังหวัดกำแพงเพชร พบว่า มีสินทรัพย์รวมเฉลี่ย 6,101,380 บาท มีรายได้รวมเฉลี่ย 2,345,000 บาท มีต้นทุนการผลิตรวมเฉลี่ย 257,360 บาท กำไรสุทธิเฉลี่ย 1,313,704 บาท ราคาขายเฉลี่ย 35 บาทต่อกิโลกรัม ต้นทุนรวมต่อหน่วยเฉลี่ย 109.98 บาทต่อกิโลกรัม กำไร(ขาดทุน)ต่อหน่วย -74.98 บาท ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ณัชชา ไชยวงศ์ (2558) พบว่า พื้นที่น้อยกว่า 50 ไร่ มีต้นทุนสูงที่สุดกว่าขนาดพื้นที่เพาะปลูกขนาดอื่น ๆ

2) การศึกษาผลตอบแทนการปลูกส้มของเกษตรกรสวนส้มในอำเภอคลองขลุง จังหวัดกำแพงเพชร พบว่า เกษตรกรผู้ปลูกส้มมีอัตราผลตอบแทนจากการลงทุน (ROI) 21.53% ซึ่งน้อยกว่าผลตอบแทนจากการปลูกส้มสายน้ำผึ้งของเกษตรกรอำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่ มีอัตราผลตอบแทนที่ 58.29% อัตราผลตอบแทนจากส่วนของผู้ถือหุ้น (ROE) 24.78% และมีระยะเวลาคืนทุน 4.64 ปี ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ คณิศร สมณะ (2550) พบว่า ส้มสายน้ำผึ้งจะเริ่มให้ผลผลิตตั้งแต่ปีที่ 3 เป็นต้นไป โดยมีต้นทุนและผลตอบแทนตามขนาดพื้นที่ไม่เกิน 50 ไร่ ทำให้มีต้นทุนรวมในการทำสวนส้มสายน้ำผึ้งโดยเฉลี่ยต่อไร่ ซึ่งประกอบไปด้วย ค่าใช้จ่ายในการลงทุนครั้งแรก โดยมี ค่าใช้จ่ายในการลงทุนค่าเครื่องจักรอุปกรณ์และค่าใช้จ่ายในการลงทุนปลูก และยังคงสอดคล้องกับ วงพงค์ ภูมิบ่อพลับ (2542) พบว่า มีระยะเวลาคืนทุน 4 ปี 9 เดือน 11 วัน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. เกษตรกรสวนส้มสามารถนำการคำนวณต้นทุนและผลตอบแทนการปลูกส้มไปใช้เพื่อเป็นแนวทางในการบริหารต้นทุนได้
2. สถาบันศึกษาการนำผลงานวิจัยไปเป็นกรณีศึกษาในการเรียนในรายวิชาการบัญชีต้นทุนเพื่อให้นักศึกษาได้ทราบถึงการคิดต้นทุนและผลตอบแทนหรือการหาจุดคุ้มทุน

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยต่อไป

ควรศึกษาแนวทางในการเพิ่มผลผลิตส้มต่อไร่และศึกษาแนวทางในการลดต้นทุนในการปลูกส้มซึ่งจะทำให้มีกำไรสุทธิเพิ่มขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- คณิศร สมณะ. (2550). ต้นทุนและผลตอบแทนจากการปลูกส้มสายน้ำผึ้งของเกษตรกรอำเภอฝางจังหวัดเชียงใหม่. ปรินญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยแม่โจ้ จังหวัดเชียงใหม่.
- ประชาชาติธุรกิจ. (2561). ส้มไทย. [Online]. Available: <https://today.line.me/th/pc/article/ส้มไทย+หีดจับ+พื้นที่ปลูกทั้งปท.+ลดฮวบ+สุขโขทัยใจสู้ต้นแปลงใหญ่+ส้มสีทอง+ดินทองเที่ยว-wZrJLYge=t26-7-infodetail01.html> [3 ธันวาคม 2561].
- ณัชชา ไชยวงศ์ และคณิศร. (2558). การวิเคราะห์โครงสร้างต้นทุนของการปลูกส้มสายน้ำผึ้ง อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่. ปรินญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต คณะบริหารธุรกิจ เศรษฐศาสตร์และการสื่อสารมหาวิทยาลัยนครสวรรค์.



- สารานุกรมไทยสำหรับเยาวชนฯ เล่มที่ 26. (2545). ประวัติและความเป็นมาของส้มในประเทศไทย. [Online]. Available: <http://kanchanapisek.or.th/kp6/sub/book/book.php?book=26&chap=7&pa> [16 เมษายน 2561].
- วงพงค์ ภูมิบ่อพลับ. (2542). การศึกษาต้นทุน-ผลตอบแทน ของการลงทุนทำสวนส้มเขียวหวานในพื้นที่แต่ละขนาด ในเขตอำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.